INFORMATIENOTA VOOR DE RAAD

Nummer: 236

Portefeuillehouder:	J. Schoone
Portefeuille:	Duurzaamheid integrale aanpak, inclusief Energietransitie, Water & klimaatadaptatie
Programma:	7.Volksgezondheid en milieu
Taakveld:	7.3 Afval
Datum:	28 juni 2022

Onderwerp: Circulair Ambachtscentrum Lelystad.

DE RAAD NEEMT KENNIS VAN:

1. De bijgevoegde presentatie 'Circulair Ambachtscentrum Lelystad' zodat de raad zich een beeld kan vormen wat een Circulair Ambachtscentrum (CA) is en wat dit kan betekenen voor Lelystad bezien in de doelstellingen die er liggen voor de stad. De kernpunten uit deze presentatie zijn:

    a. Aan de raad wordt gevraagd kennis te nemen van de doelstellingen en voorgenomen activiteiten in het kader van het Circulair Ambachtscentrum Lelystad en deze te bezien mede in de context van de ambities zoals benoemd in Lelystad Next Level en de Omgevingsvisie.
    b. Op termijn biedt de permanente verplaatsing van het afvalbrengstation (ABS) mogelijkheden en kansen om concreet bij te dragen aan de VANG-doelstellingen door bij de ontwikkeling hiervan over te gaan tot een Circulair Ambachtscentrum.
    c. Het is daarbij aan de raad om aan te geven aan het college welke wensen u als raad heeft bij een toekomstige verplaatsing van het afvalbrengstation en ten aanzien van de invulling van de verschillende circulaire ambachtsfuncties zowel op de korte als de lange(re) termijn (eventueel in de vorm van een groeimodel). Hiertoe organiseert de onafhankelijk kwartiermaker van het CA -samen met de werkgroep met trekkende partijen- een informerende of benen op tafel sessie na het zomerreces.

INLEIDING

Rijkswaterstaat heeft aan de Gemeente Lelystad en mede-initiatiefnemers c.q. trekkende partijen, kringloopwinkel De Groene Sluis en het Practoraat Circulaire en Regionale Economie van het MBO College Flevoland subsidie toegekend voor de ontwikkeling van een Circulair Ambachtscentrum (CA).

Deze samenwerking is een vervolg op het eerder uitgevoerde onderzoek naar een CA dat door SWECO is gedaan en waar uw raad op 4 mei 2021 over is geïnformeerd. In deze nota is afgesproken:

“Als over een mogelijke locatie en inrichting daarvan meer duidelijkheid is zal het college, in samenspraak met de partners in de stad, verder onderzoeken hoe een eventueel CA kan worden ingericht. Een voorstel hiertoe (scenario’s) evenals een inzicht in de kosten en baten en inbreng van de partners uit de stad zal uiteraard vooraf aan uw raad ter besluitvorming worden voorgelegd.”

Met deze informatienota berichten wij u wat een CA is, over de besteding van de subsidie en verdere ontwikkeling van een Uitvoeringsplan daarvoor.
Doel van een CA is meer (hoogwaardig) hergebruik van grondstoffen, betere afvalscheiding en minder afval per inwoner. Dit door betere samenwerking tussen afvalbrengstation (ABS), kringloopwinkel, reparatiewerkplaatsen, onderwijs, sociale werkvoorziening en circulaire ondernemers.
Dit draagt bij aan het behalen van de VANG-doelstellingen (landelijk en voor gemeente Lelystad): 75% minder restafval per inwoner en 100 kg per persoon per jaar.

In de bijgesloten presentatie wordt uiteengezet hoe de initiatiefnemers de bouwstenen voor een CA in Lelystad willen invullen om de ontvangen subsidie goed te besteden. Door deze partijen is een kwartiermaker aangesteld, Drs. Kristel Logghe, die al veel ervaring heeft opgedaan met de succesvolle vorming van Circulaire Ambachtscentra in het land. Zij zal met een concreet uitvoeringsplan en begrotingsvoorstel komen om met diverse samenwerkende partijen in de stad een CA vorm te geven. Door middel van deze informatienota en presentatie willen wij u inzicht geven in de stappen en actuele stand van zaken inzake het huidige ABS en in de kansen die er liggen om een succesvol CA vorm te geven.

ACTUELE SITUATIE

De verplaatsing van het ABS naar een permanente locatie (op termijn) biedt een unieke kans voor het realiseren van het CA. Dit om vanaf de start een systeem in te richten waarbij selectie van herbruikbare producten aan de voorkant plaatsvindt. Daarnaast door het beter scheiden van afval, het verbeteren van de kwaliteit van de ingezamelde reststromen en het verminderen van reststromen via educatie (in het onderwijs en aan inwoners). Maar ook via hergebruik van producten en materialen/reststromen door middel van reparatie, tweedehands verkoop en upcycling (nieuwe producten ontwerpen van oude materialen).

Hiermee ontstaan ook kansen voor uitbreiding van de capaciteit van de sociale werkvoorziening in de stad en wordt de samenwerking met het onderwijs geïntensiveerd. Om jongeren circulaire competenties aan te leren zijn praktijklessen essentieel. In de bijgesloten presentatie zetten de initiatiefnemers uiteen hoe zij dit willen realiseren met partijen uit de stad.

TOEKOMSTVISIE

Een nog te kiezen definitieve locatie van het afvalbrengstation voldoet idealiter aan alle voorwaarden c.q. uitbreidingsopties voor een CA, te weten:

- Selectie en opslag bij aankomst op aangeboden goederen die een tweede leven kunnen krijgen via verkoop of reparatie in de kringloopwinkels. Dit i.s.m. onderwijs. Daardoor worden opleidingsplaatsen en sociale werkvoorziening vergroot naast het hergebruik/upcycling van schaarse grondstoffen en bouwmaterialen door lokale, circulair ondernemers;
- Meer en hoogwaardigere afvalscheiding -> o.a. het benutten van (materialen door demontage;
- Een goede bereikbaarheid (busstation) voor studenten (MBO maar ook HBO, VO en PO) en inwoners nu en in de toekomst;
- Onderwijs aan (mbo)-studenten door beschikbaarheid van een leslokaal en aanleren ambachten in de werkplaatsen;
- Ontspanning en beleving voor inwoners met een educatie-/expositieruimte over hergebruik en reparatie en een tentoonstelling van upcycling producten in een uitnodigende omgeving met overkapping en -groene- geluidswal: de zogenaamde milieustraat 3.0.

VERVOLG

Mocht het bij de keuze voor een permanente locatie van het afvalbrengstation niet mogelijk zijn om aan alle voorwaarden c.q. uitbreidingsopties van een Circulair Ambachtscentrum te voldoen, dan kan ook gedacht worden aan een groeimodel.

Wat wij vragen aan u als raadsleden:

1. Kennis te nemen van bijgaande presentatie zodat u zich een beeld kan vormen wat een Circulair Ambachtscentrum is en wat dit kan betekenen voor Lelystad bezien in de doelstellingen die er liggen voor de stad.
2. De mogelijkheden en kansen van de verplaatsing van het afvalbrengstation naar een nieuwe permanente locatie en de besluitvorming hieromtrent aan te grijpen om concreet bij te dragen aan de VANG-doelstellingen door direct verder te gaan met de ontwikkeling van een Circulair Ambachtscentrum. De toekomstige verplaatsing van het ABS naar een nieuwe permanente locatie biedt een unieke kans om de ambities op basis van de circulaire economie waar te maken en met partijen in de stad een CA op te richten. Het uitvoeringsplan zal met een voorkeursvariant aan de raad ter besluitvorming worden voorgelegd.
3. Te zijner tijd uw gekozen keuzevariant voor een CA mee te nemen in het verdiepend locatieonderzoek voor een nieuw ABS i.c.m. een CA waarvoor in de begroting 2023 ruimte zal worden gevraagd.
4. Te zijner tijd aan te geven aan het college welke wensen u als raad heeft bij de definitieve verplaatsing van het ABS ten aanzien van de invulling van de verschillende circulaire ambachtsfuncties. Hiertoe zal door de werkgroep van het CA na het zomer-reces een informerende- of benen op tafel sessie voor raadsleden worden georganiseerd met uitleg wat een circulair ambachtscentrum is en hoe deze met zijn functies positief kan bijdragen aan de stad.

Bijlagen:

1) PPT-presentatie Circulair Ambachtscentrum Lelystad.

Circulair Ambachtscentrum Lelystad

Subsidie van Rijkswaterstaat toegekend december 2021 aan initiatiefnemers:

met (beoogde) samenwerkingspartners:

HVC, Repair Café, Centrada, Werkbedrijf, RataPlan, Afvalzorg

Kader: VANG-doelstellingen

Landelijke doelstellingen:

- In 2050 een circulaire economie
- Uitvoeringsprogramma Van Afval Naar Grondstof – Huishoudelijk Afval (VANG-HHA)
- Doel VANG-HHA 2021-2025 (75% minder restafval en 100 kg p.p. per jaar):
    1. Beter scheiden afval (nu bevat 2/3 huishoudelijk afval nog waardevol materiaal)
    2. Verbeteren ingezamelde deelstromen: kwalitatief beter/hoogwaardiger
    3. Reststromen verminderen via preventie

Doelstelling VANG Lelystad:

75% scheiding + max 100 kilo restafval per persoon in 2020

Nu nog > 200 kilo per inwoner

gemeente Lelystad

Doel Circulaire Ambachtscentra:

Een langere levensduur van producten en minder restafval:

Hier komen afvalscheiding, recycling, reparatie en hergebruik samen.

In 2030 moet er een landelijk dekkend netwerk van ‘circulaire ambachtscentra’ zijn

(Rijkswaterstaat)

onderdeel van het programma

VANG: Van Afval Naar Grondstof

gemeente Lelystad

Bouwstenen Circulair Ambachtscentrum

gemeente Lelystad

Transitie milieustraat: van recycling naar circulair

Van:

Focus op afvalscheiding en recycling

- Weinig hergebruik
- Onduidelijk voor inwoners wat met gescheiden afval gebeurt

Naar:

Focus op circulaire economie: hergebruik en reparatie

- Door een kringloopwinkel, een reparatiewerkplaats, upcycling, een sorteerstraat én onderwijs met de millieustraat te verbinden (op 1 of meerdere plekken)
- Positieve voorbeeldfunctie gemeente naar inwoners

gemeente Lelystad

gemeente Lelystad

Impressie Circulair Ambachtscentrum met combinatie milieustraat – kringloop – onderwijs – beleving!

Redenen Circulair Ambachtscentrum Lelystad

1. Visie op circulaire, inclusieve samenleving (welvaart bevorderen)
2. Verplaatsing milieustraat biedt kansen voor hergebruik en reparatie
3. Mogelijkheid tot meer duurzaamheid, gelijke kosten en inzet van mensen met afstand tot de arbeidsmarkt
4. Kringloopwinkel De Groene Sluis wil uitbreiden en mee investeren in CA
5. MBO College Flevoland wil mbo’ers voor circulaire toekomst opleiden
6. Circulaire bedrijvigheid sluit aan bij ambities Lelystad Next level
7. Meer omgekeerd inzamelen maakt VANG-doelstellingen mogelijk

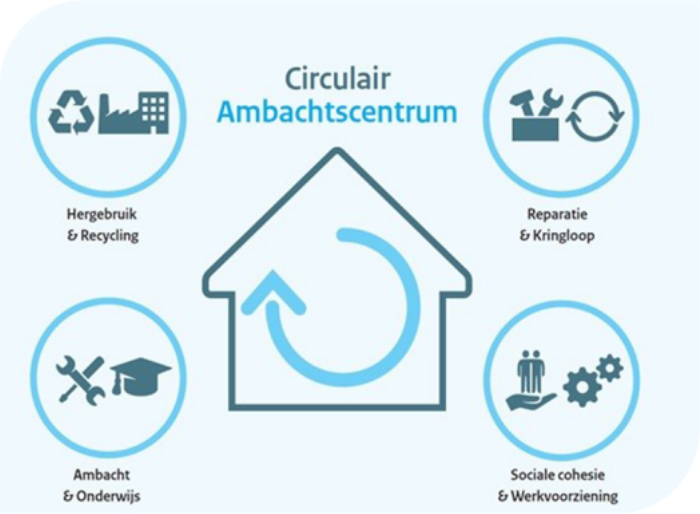

gemeente Lelystad

Bijdrage aan groene urbanisatie: circulaire beleving en banen

In 2040 is Lelystad een zelfstandige, sociaal veerkrachtige, duurzame, aantrekkelijke en economisch sterke stad met 100.000 inwoners

Aansluiten bij ambitie uit Omgevingsvisie en Lelystad Next Level:

“Lelystad wordt op een duurzame manier ontwikkeld: natuurinclusief, energieneutraal, klimaatbestendig en circulair

- dichtbij en interactief

Lelystad vormt een ideale proeftuin voor de circulaire economie in combinatie met technische innovatie en in samenwerking met kennisinstellingen.

Doel: speler op landelijk niveau, concurrentiekracht”

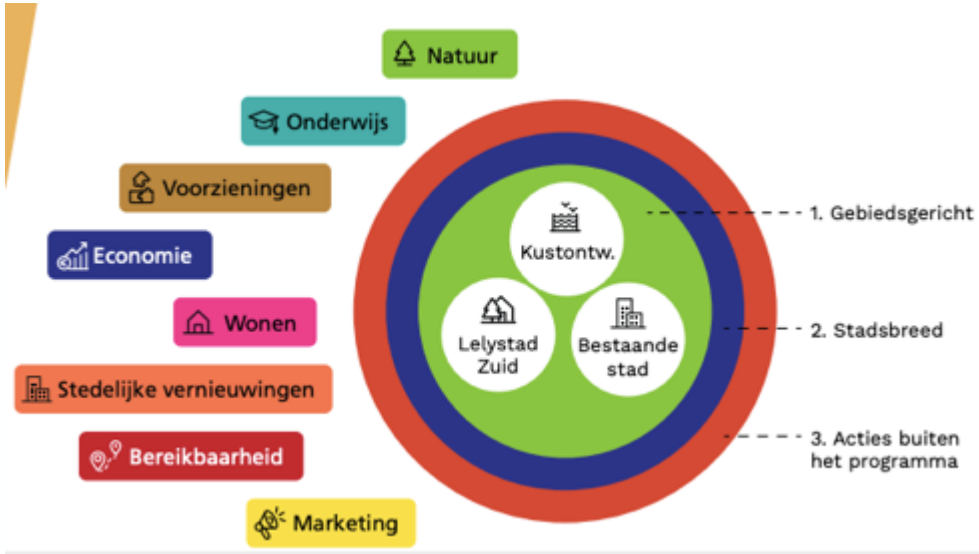

gemeente Lelystad

Bouwsteen Circulair Ambachtscentrum:

1. Hergebruik & recycling

1. Klant helpen aan begin milieustraat: keuze verkoopbaar, herbruikbaar, reparabel, anders recyclen
2. Samenwerking De Groene Sluis met HVC: experimenteren met nieuwe vormen van inzamelen (container, kringloopdoos)
3. Upcycle projecten in werkplaatsen De Groene Sluis met ROC Flevoland en praktijkonderwijs De Steiger
4. Samengestelde stoffen demonteren
5. Reststromen beschikbaar stellen aan lokale, circulair ondernemers

gemeente Lelystad

Bouwsteen Circulair Ambachtscentrum:

2. Reparatie & kringloop

1. Minder nieuwe productie en minder afval door 2e hands verkoop bij kringloopbedrijven
2. Reparatiekennis behouden en doorgeven (o.a. aan onderwijs)
3. Repareren waar het kan
4. Reparatieafdelingen De Groene Sluis voor fietsen, meubels, kleding en electra verder uitbouwen i.s.m. onderwijs
5. Makersplaats voor nieuwe ondernemers: nieuwe ontwerpen van restproducten en –materialen (upcycling)

gemeente Lelystad

Bouwsteen Circulair Ambachtscentrum:

3. Ambacht & onderwijs

1. Kennisoverdracht, ambachten behouden en bewustzijn bij mbo-jongeren: grondstoffen zijn eindig, belang afval scheiden en leren omdenken
2. Hybride lesplekken in het CA: leren repareren en upcyclen
3. Stagelopen en ambachten leren: nu al elektrische apparaten en fietsen -> uitbouw naar houtbewerking, meubels, textiel
4. Workshops en rondleidingen voor het onderwijs
5. Biedt ook kansen voor het vo/Technasium, stageplekken, onderzoeksopdrachten en hbo-studenten via challenges

gemeente Lelystad

Bouwsteen Circulair Ambachtscentrum:

4. Sociale cohesie & werkvoorziening

1 Veilige werkplek bieden voor mensen met afstand tot arbeidsmarkt. Bijvoorbeeld aan voorkant CA bij selectie van herbruikbare goederen

2 Duurzame inspiratie en beleving bieden

3 Doorstroomplek voor mensen Werkbedrijf naar betaalde baan

4 Winst De Groene Sluis naar goede doelen in de stad

gemeente Lelystad

Aandachtspunten bij verplaatsen milieustraat

- Bereikbaarheid Circulair Ambachtscentrum voor inwoners en onderwijs
- Voordelen op 1 plek, want meer verbindingen mogelijk en minder transport
- Overkappen + geluidswal = schonere grondstoffen en voorkómt overlast buurt
- Beleving centraal stellen: lesprogramma – behoud ambachten – educatie en ontspanning voor inwoners
- Sorteren/selectie bij inname: behoud waardevolle producten
- Mogelijkheden voor demontage levert schone grondstoffen op
- Verbinden met ondernemers stimuleert transitie naar circulaire economie

gemeente Lelystad

Stappenplan Circulair Ambachtscentrum Lelystad 2022-medio 2023:

- Locatieonderzoek CA (1 plek of meerdere locaties)
- Intentieovereenkomst trekkende partijen
- Verkenning strategisch profiel (met alle partners)
- Aanpakken van knelpunten
- Pilot voorselectie op de milieustraat
- Workshops en procesbeschrijvingen met ketenpartners
- Keuzevariant voor besluitvorming voorleggen aan Raad
- Opstellen van uitvoeringsplan
- Samenwerkingsovereenkomst

Projectteam Circulair Ambachtscentrum

Janneke Pikkert, projectcoördinator Kringloopwinkel De Groene Sluis

Maurijn Odé, practor Circulaire en Regionale Economie, MBO College Lelystad

Karin Volger, adviseur circulaire economie & afval Gemeente Lelystad

Walter Luitwieler, duurzaamheidsregisseur circulaire economie Gemeente Lelystad

Kristel Logghe, onafhankelijk kwartiermaker Circulair Ambachtscentrum Lelystad

Meer informatie/vragen: kristel@selab.nl 06 23753471